

STÅL

därför att stål är materialet

som tål fuktighet
och temperaturväxlingar.

CENTAUR

34 - 44 lbs vid 28" pil

DIANA

25 - 34 lbs vid 25" pil

TIGER

49 - 62 lbs vid 28" pil

Säljes i sport- och
järnaffärer.
Om SEEFAB inte
finns i Eder affär,
kontakta oss.

därför att
Seefab är
modellen

som vunnit världsmark-
nad och världsmästerskap.

Sandviken. Tel. 54070

SEEFAB

PILAR:

cylindriska, diam. 5,5 mm
och koniska 24", 25", 26"
27" och 28"

NYHET dampil

cylindrisk, diam. 5 mm
24", 25", och 26". Kräva
endast 28 lbs drag på 70 m.

11

Nov. 1954

Årg 7

BÅGSKYTTE

ORGAN FÖR SVENSKA BÅGSKYTTEFÖRBUNDET

JUL- KLAPPS- TIPS!

Alla Bågskyttars julklapp

TROJAN PANTERBÅGE

i styrkor 38—60 lbs 140 kr.

TROJAN GASELL

25—35 lbs 125 kr.

Bågen med det underbara draget och det utomordentligt snabba kastet

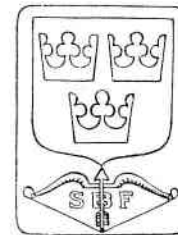
Alla styrkor i bågar kan nu levereras. Full fabriksindustri

Säljes endast genom Sport- och Järnaffärer.

Ryds Industri AB

RYD — Tel. 13, 260, 261.

Med denna tidning följer inbetalningskort för Bågskytten 1955

FÖRBUNDSSPALTEN

ETT VIKTIGT MEDDELANDE

Fr. o. m. 15 nov 1954 är Bågskytteförbundets adress:

SVENSKA BÅGSKYTTEFÖRBUNDET

Box 21

Stockholm-Vällingby 1

MATERIALANSLAG

Föreningar anslutna till Sv. Bågskytteförbundet kan redan nu ansöka om 1955 års *materialanslag*.

Anslaget får endast tas ut i form av mål- och figurtavlor. Vidare bestäms att förening skall göra en motprestation motsvarande 50 proc. av det anslagna beloppet.

Till ledning för bedömning av anslaget storlek som beräknas meddela, kan uppges att anslaget utgår med c:a Kr. 1:— per för eningsmedlem.

På grundval av inkomna ansökningar fastställs fördelningsplan, varefter fördel-

ningsbesked samt måltavelrekvisition tillställs respektive förening.

Ansökan om materialanslag skall vara förbundet tillhanda före utgången av februari månad 1955.

INSTRUKTIONSBIDRAG

Föreningar anslutna till Sv. Bågskytteförbundet kan även nu ansöka om *instruktionsbidrag*.

Detta anslag må användas till följande verksamhet:

1. Kursverksamhet (teknik- och träningskurser och kurser för funktionärer och ledare).
2. Bågskytteundervisning och kostnader i samband därmed.
3. Instruktionskurser för nybörjare.
4. Resor till kurser.

Ansökan skall vara väl motiverade huru medlen skola disponeras och skall vara förbundet tillhanda före utgången av februari månad 1955.

De föreningar som erhållit instruktionsbidrag för 1954 men underlåtit att inkomma

Tidskriften BÅGSKYTTE, Svenska Bågskytteförbundets officiella organ
Redaktör och ansvarig utgivare: Gösta Smedel, Regementsgatan 10, Borås
Tel. 142 55.

Prenumerationsavgift: kr. 10 per år, 1/2 år 6 kr. inkl. porto. Postgirok 37 90 05.

Annonspriser:

1/1-sida kr. 100:—, 1/2-sida kr. 50:—, 1/4-sida kr. 25:—, 1/8-sida kr. 15:—

med redovisningsuppgift kan icke påräkna något nytt bidrag förrän sådan inkommit.

NYA FÖRENINGAR

Blekinge distrikt:

Jämshögs Bågskytteklubb Falken
c/o Rönndahl, Box 81
Jämshög

Smålands distrikt:

Njudungs Bågskytteklubb
c/o Jonasson, Kyrkogatan 38
Njudung

Värmlands distrikt:

Kristinehamns Bågskytteklubb
c/o Lundberg, Skaraborgsgatan 6
Kristinehamn

Västerbottens distrikt:

Umeå Bågskytteklubb
c/o Oskarsson, Storgatan 41
Umeå

SVENSKT REKORD

Förbundets VU har beslutat godkänna det av Tibro Bågskytteallskap uppnådda lagresultatet av 2125 poäng som svenskt rekord. Rekordet sattes den 30/5 1954 av skyttarna Henrik Jonsson, Herbert Nyman och Erling Andersson.

1955 ÅRS TÄVLINGAR

De hittills fastställda tävlingsdagar för 1955 är enligt följande:

DM, JDM (tavelskytte) 4—5 juli
Nationell *damtävling* den 12 juni (arrangeras distriktsvis)
VM-uttagning 2—3 juli (plats ej fastställd)
VM i Helsingfors 18—23 juli
SM (tavelskytte) 6—7 aug. Borås

Beträffande DM *rekommenderar* förbundet dessa dagar. Observeras bör, att resultat från DM är kvalificerande för uttagning till tävlingen den 2—3 juli.

Olle Lifors

Förbundssekreterare

Fritt ur hjärtat

Jag har problem! Hjälp mig att lösa dem!

I nr 5, 6 och 7 av Bågskytten 1953 finnes en del artiklar som behandlar pilens beteende, i huru de olika artikelförfattarna ha helt olika uppfattningar i sak, så äro de intressanta.

Enligt ovanstående artiklar skulle pilarna knappast beröra båglemmen. Trots detta har jag i sommar fått tolv pilar som spruckit strax framför fjädrarna, det börjar med att den sida som ligger mot bågen blir lite tillplattad och pilen blir krokig och sedan spricker den. Först trodde jag att detta berodde på, att strängen slog emot armskyddet, så att pilen trycktes emot bågen, men nu är jag inte så säker på detta, jag har försökt att kontrollera hur ofta strängen slår emot skyddet och funnit att det är mera sällan.

Kanhända att det är på flera platser som våra kolleger varit utsatta för liknande, utan att förstå varför. Jag vore tacksam för, om "Bågskytten" ville ta upp denna sak, förresten finnes det nog flera problem för oss något nyare bågskyttar, som de mera erfarna kunde hjälpa oss tillrätta med.

Med bågskyttehälsningar

B. W.

Vi tackar för inlägget och tar gärna emot flera dylika! Hoppas herrar tekniker kommer med svar omgående.

Red.

OMSLAGSBILDEN

Jakt- och Fältskytte kan som synes även
utövas vintertid
Fr. v. Grunelin, Fäln, Spicker, Nicklasson
och Sjöström, Igelboda

KLUBBSPALTEN

HUSKVARNA BÅGSKYTTEKLUBB

har avhållit sin första jaktskytteävling till vilken alla klubbar i Småland, som idka bågskytte, hade inbjudits. Tävlingsplats var fritidsområdet vid vår stuga Hulustorp.

Vi kallade vår tävling för Hökjakten emedan klubbmedlemmarna skramlat tillsammans och köpt en uppstoppad hök avsedd som vandringspris. Herrarna tävlade om höken och damerna om en uppstoppad ekorre-gråverk. Samtidigt var tävlingen avsedd att gälla klubbmästerskapet.

Förutom våra vanliga inköpta figurer, hade vi en kollektion exotiska djur, som klubbens färgstarke man guldsmeden Lasse Svensson målat. Vad sägs om panda, tiger, panter, berggorilla o. s. v.

Målen voro finurligt placerade och banan som var c:a 3 km. lång gick i kuperad terräng. Ett av de trevligare målen var en smygande panter på c:a 40 m. håll och genom ett 4 dm. stort hål skulle skytten vid skjutplatsen skicka sin pil mot det intet ont anande villebrådet. Banan omfattade 20 st. mål och med en kaffepaus gick vi 2 st. varv.

Allmänt trodde vi att bröderna Hasse och Lasse Svensson skulle bli de huvudagerande, men Bertil Karlsson "Berra", som tillhör en av våra bättre tavelskyttar hade en stor dag och vann sin premiär som instinktivskytt med god marginal, första inteckningen på höken blev därmed hans.

Även Damerna tävlade och här var det Ann-Marie Larsson, känd som elitgymnast, som lade sig till med klubbmästerskapet och första inteckningen på ekorren. Gerd Dahlqvist kom som god tvåa.

Bland herrarna bör man kanske lägga märke till junioren Bruno Svensson, som la-

de sig till med en hedersam tredjeplacering mellan Lasse och Hasse Svensson.

PRISLISTA

Herrar:

1 Bertil Karlsson, Huskvarna	495
2 Lars Svensson, Huskvarna	420
3 Bruno Svensson, Huskvarna	410
4 Hans Svensson, Huskvarna	355
5 Rolf Ramzén, Huskvarna	320

Damer:

1 Ann-Marie Larsson, Huskvarna	295
2 Gerd Dahlqvist, Huskvarna	255
3 Stina Swennberg, Huskvarna	115

KRISTINEHAMNS BÅGSKYTTEKLUBB

Vi är nu ett 25-tal medlemmar och vad bättre är 15 av dessa har egen utrustning. Även ett par damer har vi med.

Svårigheterna vid bildande av ny klubb är att anskaffa materiel så att intresserade får prova hur det känns att spanna en bå-

GOD JUL

ANNONSER vill vi ha flera. Än är det inte försent att sända in, dock ej senare än den 10 dec.

RED.

Bear

GLASS-POWERED BOWS

nu för leverans mot
betalning i svenska Kronor

KODIAK II . . . . Kronor 255.—

GRIZZLY . . . . Kronor 205.—

POLAR . . . . . Kronor 150.—

+ flygfrakt ca Kr. 37.—

Aluminiumpilar »24 SRTX»

Kronor 140.— per ds.

fraktfritt per post

Pilar av cederträ, ryggkoger, armskydd
skjuthandskar, pilåmnen, spetsar,
nockar m m, m m

Katalog och närmare upplysningar
mot 20 öre i frimärken

från representanten i Sverige

Håkan Blechingberg

Björnsonsgatan 138 - Bromma

Postgiro 56421 Tel. 376090 eft. kl. 18

ge. För oss var inte detta något problem. Vi fick nämligen av korpen här överta 3 bågar jämte tavlor och pilar. Jag skulle därför vilja varmt rekommendera alla som funderar på startande av bågskytteklubb att söka kontakt med Korpen. Karlstadgrabbarna har vi mycket att tacka för den goda starten. Dom var här ett par söndagar och gjorde verkligen god propaganda. Regimentet A 9 har välvilligt ställt mark och materielbod till vårt förfogande. Två gånger i veckan har vi tränat i sommar. KM har vi hållit över en korthållsrond. Mästare blev klubbens sekreterare Folke Lundberg, han placerade sig även fint i tavel och jakt DM på 5 resp. 6

plats. Någon möjlighet att skjuta inomhus har vi inte ännu men det första spadtaget till idrottshuset skall tas nästa höst varför vi ändock ser ljust på framtiden.

Med bågskyttehälsning

Bengt Kärlander

SVEDALA BÅGSKYTTEFÖRENINGEN

I strålade sol och med bokskogen i sin vackraste höstfärging, gick Svedala Bågskytteförenings årliga höstfältskjutning "Bökebergskannan" av stapeln, söndagen den 3 okt. i Bökebergsterrängen. Till denna årliga tävling, har Svedala BS uppsatt ett vandringspris för nominerat 3-mannalag. Detta pris skall erövas 5 gånger, eller 3 år i följd. Första inteckningen tog Svedala BS 1952, men de två sista åren har Trelleborgsskyttarna klarat hem Kannan. Till nästa år gäller det för övriga sydsvenska bågskyttar att kriga på för fullt, i annat fall blir väl vandringspriset kort för denna "Bökebergskanna".

Intresse för tävlingen är mycket stort, och inte mindre än 81 skyttar deltog, glädjande nog var en fjärdedel av dessa damer. Tävlingen omfattade 20 mål, (jaktfigurer) varpå sköts 4 pilar på varje, med poängberäkning 5 i centrumringen och 3 i övriga djuret. Samtliga skyttar var märkesskyttar och i herrklassen var "Hissen" Ohlsson, Ryedal suverän, och vann med bred marginal. I damklassen var Ulla-Britt Jeppson åter segrarinna, men dock inte så övertygande som förut.

Ake Hansson

RESULTAT

Damer:

1	Ulla-Britt Jeppson, Malmö BS-49	98
2	Brita Elmquist, Malmö BK	84
3	Evy Gunnarsson, Lund	81
4	Siv Andersson, Svedala	79
5	Lillan Arfwedsson, Malmö BK	75

Herrar:

1	Bertil Ohlsson, Ryedal	220
2	Torsten Jönsson, Trelleborg	175
3	Evert Ståhl, Malmö BS-49	166

Juniorer:

1	Lennart Meyer, Lund	146
2	Nils Meyer, Lund	139
3	Tore Ohlsson, Trelleborg	102

Lag "Bökebergskannan"

1	Trelleborg (Torsten Jönsson, Stig Svensson, Göte Holmgren)	488
2	Svedala (Stig Johansson, Gunnar Hansson, Karl Karlberg)	417
3	Malmö BS-49 (Evert Ståhl, Elve Göransson, Algot Andersson)	385
4	Karlshamn	378

Oss emellan...

Söndagen den 12 juni 1955 har TK tillstyrkt en tävling endast för damer, att arrangeras distriktsvis. Närmare detaljer i nästa nummer!

Damkommittén

OBS! ADRESSÄNDRING:

Damkommitténs ordf. Birgitta Bange har ändrat adressen. Den nya är:
Bergmästaregatan 36, Falun.

VM-programmet klart i bågskytte

Finlands Bågskytteförbund har begärt godkännande av följande program för VM i bågskytte i Helsingfors 1955:

18/7	Träning. Federationskongress, del I
19/7	Långhåll
20/7	Korthåll
21/7	Långhåll
22/7	Korthåll. Federationskongress, del II
23/7	Prisutdelning. Bankett.

Tävlingsplats blir Bollplan, nära Olympiastadion.

Ekegren

«FARSAN» och SON
som tecknaren Lewi Schagerström
ser dom

Ni träffar nick

om Ni anlitar SVE X för Edra transporter

Möbelbussar — Lastbilar — Skåpbilar

Specialitet: Flyttningar

Telefon växel 175 80

Internationellt

Av Lars Ekegren

Ett sorgebud har nått oss. Mrs. Nettleton, Englands grand old lady, känd och älskad långt utöver hemlandets gränser, avled hastigt den 22 oktober. Hon har deltagit i en eller annan form i så gott som alla VM sedan starten 1931 och tillhörde på 30-talet den absoluta världseliten. Hon var även en mycket framstående alpinist och besteg flera gånger tillsammans med sin make Mont Blanch och andra svårtillgängliga bergstoppar. Om någon vill skriva ett par personliga rader till Mr. C. W. Nettleton, är hans adress: Burnside, Sandhurst Road, Tunbridge Wells, England.

Det blir tydligen en spännande kapplöpning mellan Indien och Filipinerna om vilket land det blir som kommer med som federationens första asiatiska medlemsstat. Filipinerna har nämligen meddelat att man skall ta upp anslutningsfrågan vid årsmötet i november i år. Adressen är: Manila Archery Association, Mr. T. R. Nuguid, Exec. Secy, 1336 Gral. Luna Street, Manila, Philippines. Tag gärna upp kontakten för korrespondensmatcher etc.

Dagarna för nästa års VM i Helsingfors har nu fastställts av federationens exekutivkommitté och återfinnes på annan plats i denna tidning.

Federationens programkommitté under ordförandskap av norrmannen Robert Neerbye är också i full fart med sitt arbete. Den sammanställer just nu alla förslag som kommit in och kommer därefter att sända ut

dem i form av ett frågeformulär, som nationerna och federationsstyrelsemedlemmarna skyndsamt skall besvara. Där kommer även att på varje fråga lämnas en linje öppen för ytterligare alternativ till nedskärning av skjutprogrammet. De inkomna svaren kommer sedermera att sammanställas och utsändas till alla berörda parter, som en nyttig vägledning inför kommande beslut i Helsingfors. Endast förslag upptagna på det insända frågeformuläret kommer att tagas upp till behandling av kongressen.

I olympiafrågan är vår stora aktion nu i full gång. Brev med federationsstadgar, skjutregler och frågeformulär har sänts ut till ca 350 adresser runt hela jorden — till samtliga olympiska delegater och olympiska kommittéer, till FITA:s styrelsemedlemmar och anslutna förbund m. fl. Avsikten med frågeformuläret är dels att klargöra bågskytteläget världen runt, dels utröna vilka nationer det blir som kommer att stödja oss vid omröstningen, och vilka nationer det finns, som önskar börja med bågskytte. Det kommer att bli intressanta saker att rapportera så småningom.

Federationsbulletinen med resultaten från Oslo-VM, de båda senaste korrespondensmatcherna, världsrekordlistan, inbjudan till Helsingfors m. m. är just nu under tryckning och kan rekvireras från det svenska förbundet till ett pris av 5 kr. styck.

Inför VM bör intresserade skyttar även skaffa sig ett exemplar av de internationella skjutreglerna. Priset är 50 öre, och även detta häfte kan beställas från förbundet.

**Stöd vår egen tidning
Bågskytten**

LÄKAREN SÄGER

Det är lätt att finna medicinska skäl som talar för motionsidrotten men svårt att hitta något emot. Saken är enkel:

Motionen är en omistlig del av sund livsföring.

Hur ofta ger inte en läkare patienten rådet att skaffa sig en förnuftig kroppsrorelse? En fet, nervös, en med magbesvär, en med svag rygg, alla får de höra om motionens grundläggande betydelse för deras hälsa.

Barnförlamningspatienter får simma för att återvinna sina krafter.

Om alla dessa sjuka människor lydde rådet och inte litade så blint på sin medicin, som de samtidigt fått, blev resultatet bättre än det mången gång blir.

Och för friska människor gäller det att se till, att det förnämsta kapitalet — hälsan — inte naggas i kanterna genom spekulationer i årtal av vanskötsel.

Sundast av alla äro barnen, som i leken får alla den kroppsrorelse, som ger dem aptit och sömn, glädje och energi till mer eller mindre tillättna sysselsättningar.

Osundast av alla äro de ensidiga, de självbelättna, som tro sig vara kloka eller intelligenta och i av dem själva oförstådd avundsjuka peka finger åt dem, som försöka praktiskt tillämpa satsen om den sunda själen: den sunda kroppen.

Läkarna tvingas att huvudsakligen syssla med sjuka människor. Men lika stor uppgift väntar i att råda friska människor på så sätt, att de stärka sin hälsa och undvika sådant, som framkallar krämpor och sjukdomar.

(Bertil Falconer i "Ut i Naturen")

Lars Ekegren

Goda tips från RF:s ungdomskonferens

Bland de organisationer som kan tänkas komma i åtnjutande av anslag från Skolöverstyrelsen är även RF. De enskilda klubbarna skulle härvid kunna få bidrag till s. k. fritidsgrupper för ungdomar mellan 12–25 år. Bestämmelserna är f. n. litet oklara, men så mycket torde vara klart, att fritidsgruppernas verksamhet även måste omfatta kulturell aktivitet i någon form. Jag har översänt Kungl. Maj:ts kungörelse i ämnet jämte Skolöverstyrelsens anvisningar till JK, som kommer att utreda och lämna förslag för bågskyttets del.

Det utesluter emellertid inte enskilda initiativ från klubbarna under mellantiden. Vill Ni ha pengar till Er juniorverksamhet bör Ni hålla Er framme *redan nu*. Kontakta omedelbart distriktsförbundets ungdomsinstruktör eller distriktskonsulent, som kan lämna alla erforderliga upplysningar i frågan. Skulle trots allt något vara oklart, kan Ni vända Eder direkt till Konsulent Lars Gråby i Skolöverstyrelsen, som känner till allt om bestämmelserna. Försumma inte detta utomordentliga tillfälle att bygga upp ett kraftigt juniorintresse kring bågskytten! Är Ni sent ute blir chanserna betydligt mindre.

Efter statens halvårskampanj kommer den fortsatta propagandan mot alkoholmissbruk att skötas av en nybildad riksorganisation, Svenska Nykterhetsfrämjandet, som är en sammanslutning av såväl nykterister som icke nykterister, med huvuduppgift att minska alkoholskadorna. Även denna organisation kommer med all sannolikhet att stödja idrottsrörelsen. Dess stadgar kommer att fastställas i slutet av denna månad.

Forts. fr. föreg. nummer

Efter denna allmänna översikte kan det kanske vara av intresse att ta del av det väsentligaste av vad som sades vid konferensen.

Flera instruktörer och konsulenter klagade över att deras verksamhet inte var känd ute i bygderna. Känner Ni inte till vad de kan hjälpa till med, bör Ni därför omgående kontakta DF och fråga.

Ungdomsinstruktörernas första åtgärd har tydligen varit att studera idrottsplatser, gymnastiksalar och andra idrottsanläggningar inom respektive distrikt. De har sedan kontaktat de kommunala myndigheterna och föreslagit att dessa skall tillsätta *idrottsnämnder*. Sådana håller just nu på att bildas litet varstans, och det är dessa Ni skall kontakta i alla kommunala idrottsfrågor.

Instruktörernas uppgift är att organisera, ej demonstrera, ungdomsidrott. Då det gäller kontakt med skolorna, är det främst *folkskoleinspektörerna* man skall vända sig till. Om de lokala skolmyndigheterna sätter sig på tvärens exempelvis i lokalfrågor, kan Ni kontakta Alvar Thorsen i Skolöverstyrelsen, som redan vid flera tillfällen ställt sådana saker till rätta.

I detta sammanhang poängterade Torsten Wiklund vikten av att man alltid skall gå på topparna, när man söker kontakt med organisationer av olika slag. Där möter man oftast den största förståelsen för idrotten och dess synpunkter.

Beträffande fritidsgrupperna samarbetar en hel del klubbar med ABF och andra bildningsorganisationer.

Filmens betydelse vid kontakten med ungdomen poängterades av så gott som samtliga. Skolorna har regionala filmarkiv, som kan utnyttjas. Kan dessa arkiv kompletteras med bågskyttefilmer? Kontakta de lokala skolmyndigheterna om denna sak. Lokala filmer betyder mycket, då man söker kontakt med myndigheterna på orten. Kan Ni därför själva spela in en liten bågskyttefilm och visa den, så är mycket vunnit. Kontakta dessutom skolornas gymnastiklärare och erbjud Er hjälp som bågskytteinstruktörer på idrottsdagarna.

Personlig kontakt via telefon föredrogs allmänt framför brev. Erfarenheten visar att många inte svara på brev, och att brevväxling ofta fördröjer ärendets handläggning.

Kontakta skolornas idrottsföreningar och försök att få anordna ett program vid något av deras sammanträden. Det har på sina håll givit mycket goda resultat.

Några hade anordnat kommunkonferenser med bl. a. representanter för vissa specialidrotter närvarande. I detta sammanhang påpekade jag vikten av att *alla* specialidrotter skulle kopplas in i sammanhang-

et. Som det nu är, tänker skolorna mest på fotboll, friidrott och simning, men det är inte säkert att alla elever lämpar sig för just dessa idrotter. Ju större "matsedel" instruktörerna kan erbjuda i samarbete med *alla* lokalt representerade specialidrotter inom RF:s ram, desto större borde effekten bli.

Jag tog samtidigt upp frågan om skolornas utrustningslistor för idrottsmateriel. Det är klart att dessa listor måste ta hänsyn till skolornas begränsade ekonomi, och att de därför kan innehålla endast det väsentligaste. Men de borde i så fall kompletteras med andra listor, som gjorts upp i samråd med samtliga specialförbund, och som angav vilken materiel man i respektive idrott anser mest lämplig för juniorer. Om en skola funderar på att ta upp en ny idrott skulle den inte — som nu — behöva riskera att köpa olämplig materiel — man behövde bara gå till respektive utrustningslista och se efter.

Slutligen — om Ni kommer på någon bra idé i samband med ungdomsidrott, så bör Ni omgående skriva en kort notis om saken och sända in den till Svensk Idrott. På det sättet kan Ni hjälpa många klubbar runt om i landet.

Modernisera kansliarbetet

Ledarbristen är onekligen ett av de svåraste problem vi har att bekämpa. De ledarkrafter vi förfogar över är tyvärr alldeles för få, och ju duktigare de är, desto mer får de att bestyra. Till slut kommer det

ögonblick när familjen säger stopp, och då idrotten plötsligt blir en rutinerad ledare fattigare.

Vad kostar det egentligen att mista en dugande ledarkraft? Frågan förefaller kan-

GERT SPICKER

Tillverkning av träbågar

Den moderna flatbågen

Denna bågtyp hade gjorts redan i slutet på 20-talet men tillmättes den då inget större intresse. Den föll redan på sitt utseende. Viss konservatism hade väl också sitt att säga i detta sammanhang. Men på 30-talet fick den sitt definitiva genombrott i Amerika. Då bevisade Dr. Elmer, Dr. Hickman, F. Nagler m. fl. flatbågens överlägsenhet gentemot långbågen. Jag skall här ej närmare gå in på detta utan hänvisar intresse-

ske en smula ovanlig, men jag tror att det lönar sig litet varstans att fundera en smula på svaret.

Vilken utgångspunkt man än väljer, vilken typ av idrottsförening man än representerar, står det ganska snart klart att förlusten — även ekonomiskt — är enorm. Vad som därför kan göras för att underlätta och modernisera ledararbetet bör göras nu — en försening kan bli alltför dyrbar.

Utvecklingen går ju framåt på alla områden, men man har inte så sällan en obehaglig känsla av att den har halkat beklagligt efter på det idrottsorganisatoriska området. Många jäktade och tröttkörda ledare springer fortfarande omkring med "kontoret på fickan", många förenings- och tävlingssekreterare spiller bort dyrbar tid på att sno runt hos vänner och bekanta för att få låna en skrivmaskin eller stencileringsapparat. Sådant skapar oreda och vantrivsel.

Vad jag syftar till är detta: En modern och tidsbesparande kansliorganisation med

rade till Dr. Elmers: Target Archery och Dr. Hickmans Archery the technical side.

Denna bågtyp skiljer sig från långbågtypen genom den rektangulära tvärsnittsarean hos bågmarna samt genom sin kortare längd på mellan 60 och 66 tum. Den rektangulära areans utseende varierar givetvis med de olika bågmakarnas tycke och smak, men torde den lämpligaste utformningen vara den som liknar en trapets med något välvd översida och avrundade kanter.

välordnade och överskådliga arkiveringsmöjligheter och en fullständig kontorsmaskinuppsättning är i det långa loppet en lika pockande nödvändighet som en fullständig och modern uppsättning idrottsmateriel.

Giv ledarna den hjälp de så väl behöver! Varför inte ordna insamlingar och lotterier för något så absolut nödvändigt som att ordna till ett modernt kontor åt föreningen?

Nu kommer många ledare att säga: Det behövs inte! Pengarna kan ju användas mycket bättre för andra ändamål. Har det gått förr, så skall det väl gå nu också, även om det är knogigt ibland.

Tro dem inte! Skaffa dem det moderna kontoret för säkerhets skull. Det betalar sig fortare än Ni tror. Och då rutinarbetet går fortare och bättre, kommer de duktiga ledarna att få mera tid över för annat. Exempelvis för familjen.

Sådant skapar trivsel, och där man trivs där stannar man.

Lars Ekegren

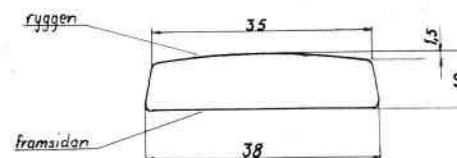

Fig. 3

Innan jag går in på tillverkningen vill jag först tala lite om lämpliga bågvirken till s. k. self-bows, d. v. s. bågar som är gjorda av ett enda trästycke till skillnad mot sammansatta bågar där olika skikt av lämpliga material limmats ihop till en båge i enlighet med de förut beskrivna asiatiska bågar. Dessa moderna sammansatta bågar behandlar jag emellertid ej denna gång. Jag finner nämligen att man först och främst bör kunna göra self-bows innan man bygger sammansatta bågar. Man lär sig så mycket därigenom, att jag rekommenderar alla som tänker ge sig in på båg tillverkningen att börja med self-bows.

Man lär sig på billigt och bra material att se med en bågmakares ögon och att komma underfund med det väsentligaste i tillverkningen. Det får sedan bli en utvecklingssak att ta itu med sammansatta bågar som är mycket svåra att beräkna med hänsyn till materialval, formgivning m. m. och hoppas jag få återkomma till dessa typer en annan gång.

Men tillbaka till bågvirken. Man skiljer på äkta och oäkta bågvirken. De äkta är tre till antalet, nämligen:

1. Yew—Idegran—Taxus Baccata
2. Osage Orange—Toxylo Pomiferum
3. Dagamé—Lemonwood—Calycophyllum condidissum (ej citronträ)

Idegranen har jag behandlat förut. Osage Orange är ett till färgen citrongul, som under luftens inverkan mörknar till brungult, och i beskaffenhet mycket kompakt och tåligt samt ytterst hårt virke. De flesta jakt-

bågar gjordes och göres i viss mån än i dag av Osage Orange. Tyvärr är det liksom Idegran rätt så dyrt i inköp.

Det billigaste av de äkta bågvirken är lemonwood, det givna virke för nybörjarenbågmakaren. Tror för den delen ej att det är sämre än de andra bara för att det är billigare i inköp. Utmärkta bågar av lemonwood tillverkas t. ex. av Robin Hood Archery Co. ett av de större företagen i branschen.

Dagfärska priser för lemonwood, vilket tyvärr måste importeras från Amerika såvida inte våra träimportörer med handel på Sydamerika, närmare bestämt Cuba, kunna förmås att importera det, är som följer:

1. Bågstav med dimensionerna
1"×1"×72" kostar 1:50 dollar
- 1½"×¾"×68" kostar 2:50 dollar
- 2"×¾"×63" kostar 4:00 dollar.

Av dessa stavar är nr 2 den lämpligaste. Den kan inköpas av t. ex. Robin Hood Archery Co., 215 Glenridge Avenue, Montclair, N. J.

Det första man gör när man väl har erhållit staven är att bestämma den blivande bågens rygg, den sida på bågen, som är vänd från skytten. Det händer att staven är något böjd åt ena hållet med avseende på flatsidan, m. a. o. är reflexed. Detta anammar man tacksamt och blir den sidan åt vilket håll staven böjer sig ryggen på den blivande bågen.

Ryggen grovslipats och sedan finputsas den med fint sandpapper. Med en spetsig blyertspenna ritas den blivande bågens mittlinje utefter hela stavens längd. Därefter delas bågen i 2 lika långa delar medelst en linje tvärs över staven. Dessa båda linjer bibehålls under hela tillverkningsproceduren.

Nu vänder vi på ämnet, putsar handtagssektionen d. v. s. 7 tum på båda sidor om mittlinjen och förbereder den därigenom för

limningen. Det är alltid en god regel att ej beröra till limning förberedda ytor med fingrarna. Handtagssektionens utformning varierar med tycke och smak samt med bågtyp ifråga. Som en generell regel rekomen-

derar jag att låta handtaget i en mjuk kurva gå ut i intet c:a 1 tum ovan- och nedanför de bredaste partierna på bågen enl. de streckprickade linjerna på fig. 4.

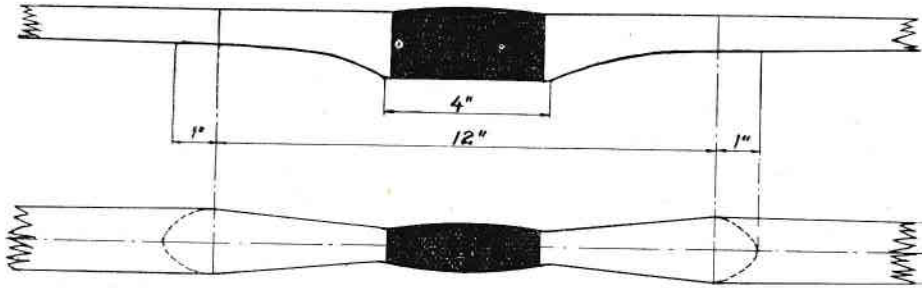

Fig. 4.

Handtagets höjd göres c:a 1½ tum och limmar man därför en ¾ tum tjock, 1½ tum bred och 14 tum lång träbit som för kontrastverkans skull kan vara av valnöt eller annat mörkt träslag, eller av lönn, på den putsade delen av bågen enl. fig. 5.

Det bästa limmet anser jag vara ett amerikanskt konsthartslim som heter Urac 185. Men även vanligt kallim av t. ex. Casco's tillverkning ger rätt utförd en tillräcklig stark limfog för detta ändamål. Bågens handtagssektion ser nu ut som fig. 5.

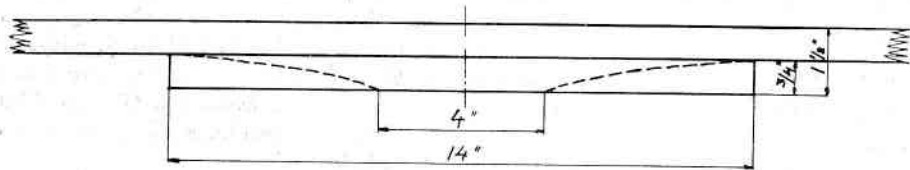

Fig. 5.

När limfogen är torr ritas bågens konturlinjer på ryggsidan enl. fig. 6. Dessa bestämmelser bågens utseende och i viss mån

även böjningen och varje bågmakare följer sina egna idéer. Fig. 6 skall därför endast tjäna som vägledning.

Bågskytter

Sätt fart på prenumerantanskaffningen för nästa år

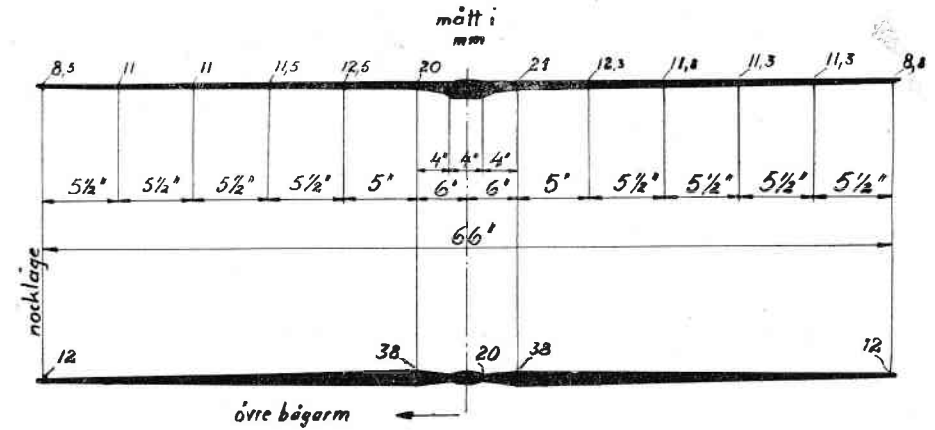

Fig. 6.

Nu bearbetas bågämnet i sidled intill konturlinjerna genom att hyvla eller såga bort överskottet. Samtidigt borttages överskottet vid handtaget på framsidan efter de streckprickade linjerna på fig. 5, varefter alla bearbetade ytor grovputsas.

Vi har hittills endast sysslat med snickeriarbeten. Nu börjar emellertid det egentliga bågmakeriet. Bågarmarnas tjocklek måste minskas successivt mot spetsarna. Detta är ett känsligt företag och minskningsgraden varierar mycket med bågtyperna. Det finns t. ex. bågar som saknar denna minskning och förblir lika tjocka hela vägen. Dessa typer är emellertid rätt så komplicerade i konstruktion och tillverkning varför de få anstå till en annan gång.

Om man jämför måtten för tjockleken på de båda bågarmarna på fig 6 ser man, att den ena är 0,3 mm tjockare. Denna skall nämligen bli den nedre bågarmen och dess böjning skall vara något styvare, då den är mera ansträngd än den övre.

Denna tjockleksminskning är utslagsgivande för bågarmens böjning. De skall ju inte enbart böja sig lika utan strävar man efter att låta armarna böja sig enl. en viss kurva. Även här finns det rätt så många olika uppfattningar. Fred Bear-bågar, Grizzlyn och Kodiaken, böjer sig i det närmaste enl.

Dessa typer är emellertid rätt så komplicerade i konstruktion och tillverkning varför de få anstå till en annan gång.

Bågsträngar

Strängar till alla bågtyper, limmade sträckta, töjningsfria. Vid beställning av APOLLO uppges om stor eller liten ögla. Mot postförskott à 3.50. 5 strängar fraktfritt. Rabatt till klubbar med större order.

E. ARTUR LARSSON
Tuna-Hästberg

**BROSCHYRER-
ETIKETTER**
Bäst i litografiskt tryck
BORÅS KLICHÉ & LITOGRAFISKA A-B

en cirkel. Jag tycker om en böjning som är störst vid handtaget och som blir flackare ju längre ut man kommer på bågen. En sådan böjning liknar en parabel som är nog rätt så svår att beräkna. Därför använder man sig av ett knep genom att låta ändpunkten på ett snöre rita upp en kurva som uppstår då man lindar av snöret från en 30 mm. tjock cylinder.

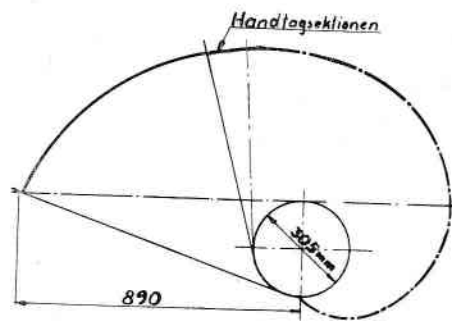

Fig. 7

Bågarmarna skall nu minskas i tjocklek. Rita upp en linje enl. måtten på fig. 6. Överskottet borttages intill denna linje som under inga omständigheter får naggas därvid. Borttagning av överskottet kan utföras med bandsåg eller med hyvel och en tvåhandskniv. Det på så sätt erhållna bågämne kan ge en båge på mellan 40 och 50 pund beroende på tätheten hos virket. Bågarmarnas kanter ges nu den lilla lutningen som visats på fig 3. samt rundas av.

Ämnet är nu klart till inböjningen. Här till behöver jag en sträng som fästes i strängskoror vid bågens spetsar. Skårornas läge och utseende framgår av fig. 8.

Förbered agitationen för vår tidning

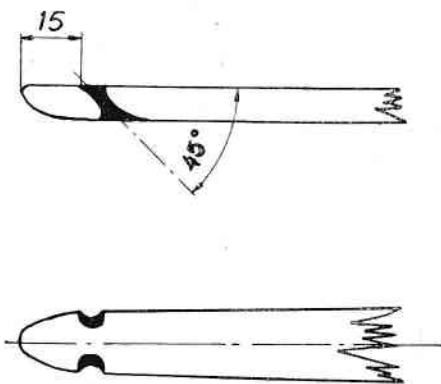
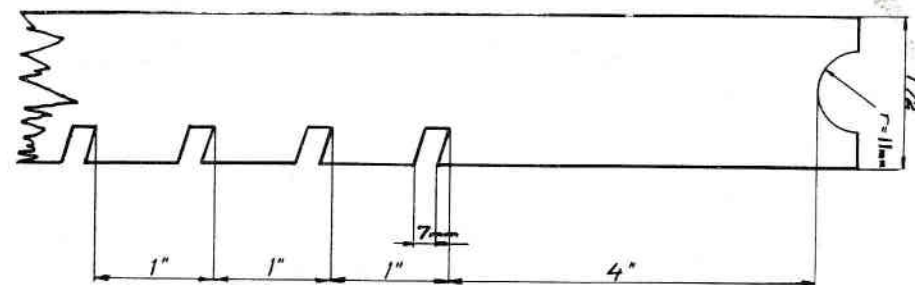

Fig. 8.

Ett bra verktyg för detta arbete är en 1/4 tums runfil. Skårornas djup göres något djupare än strängens tjocklek. Alla skarpa kanter rundas och arbetet avslutas med putsning.

Strängen göres lika lång som bågen, ty den får ännu ej strängas i vanlig bemärkelse utan sker inböjningen med hjälp av en s. k. tiller som är lätt att göra enl. fig. 9.

Den ena ändan av tillerstaven är försedd med en urgröpning vari bågens handtag placeras. Detta gör vi då och drar så strängen försiktigt upp tills den kan hakas upp i skåran nr. 1. Den något böjda bågen sitter nu fast av sin egen spänning och kan ställas mot en vägg. På avstånd betraktas bågen i lugn och ro och jämföres bågarmarnas inbördes böjning. Är man något van så ser man redan nu ev. styva partier, vilka märkes ut. Så tar man ner bågen och jämnar ut dessa partier genom att försiktigt skrapa bort ett tunnt lager trä på bågens framsida och putsar med sandpapper. Ryggen får ej röras vid inböjning.

Tiller

Dimensioner 1" x 1/2" x 30"

Fig. 9

Strängen kan därefter dras några tum längre och hakas upp i lämplig skåra. Man särskådar den något mera böjda bågen på avstånd och märker de partier som är för styva, varpå en ny utjämning av bågarmarna företas. Se till att bågarmarna är i balans med varandra och att den nedre armen böjer sig något mindre. På så sätt fortsätter man att böja in bågen till en längd av c:a 12 tum.

Nu kan man sätta på en kortare sträng utan men för bågen. Strängavstånd får vara 7 tum (176 mm). När man har strängt bågen skall man oftast finna, att bågarmarna långt ifrån är i balans med varandra, trots att de varit det i tillern förut.

Genom skrapning och slipning samt finputsning återställer man balansen och sätter bågen fast på tillerstaven igen, genom att haka upp strängen i en skåra några tum längre upp. Skulle en ny utjämning vara nödvändig får man ta ned bågen igen, men behöver man ej stränga av den på nytt, utan kan utjämningen ske med bågen i strängt tillstånd. På så sätt fortsätter man inböjningen eller som det heter på fackspråket "tiller the bow", tills den önskade draglängden är uppnådd, t. ex. 28 tum.

När nu bågen böjer sig jämt hela draget

igenom och man har sett till att den nedre bågarmen är något styvare än den övre så att avståndet mellan strängen och ryggen är 6 à 7 mm. kortare strax nedanför handtagssektionens slut, är bågen klar för inskjutningen. Därvid kan den ju ge efter på något ställe varigenom balansen rubbas. Detta brukar ge sig tillkänna efter c:a 30 skott och måste återställas med hjälp av tillern. Nu kan ett 100-tal skott skjutas och förblir bågens böjning oförändrad kan bågen anses vara klar. Man gör dock klokt i att kontrollera då och då att balansen ej rubbats på nytt.

Bågen förses med en pilhylla som utformas enl. fig 10, varpå handtaget får sin klädsel av läder pålimmat.

Bågar av trä är ju rätt så ömätliga mot fukt och vatten, varför de måste skyddas däremot genom fernissning. Jag har funnit att cellulosa fernissor ej är tillfredsställande hållbara för bågar. De bara spricker och flagar av efter en tid. Däremot är en tunnflytande oljefernissa t. ex. W. Beckers Allroundfernissa lätt att stryka på och mycket hållbar.

Före fernissningen putsas hela bågen med stålull, varpå man stryker på ett tunnt la-

DE E LA BÅST ATT MAN PRENUMERERAR PÅ BÅGSKYTTE
SÅ ATT MAN FÅR LÄSA DEM DÅR TIDNINGE NÅGOT GÅNG!
KOSTAR BARA 40 (25) Öringar

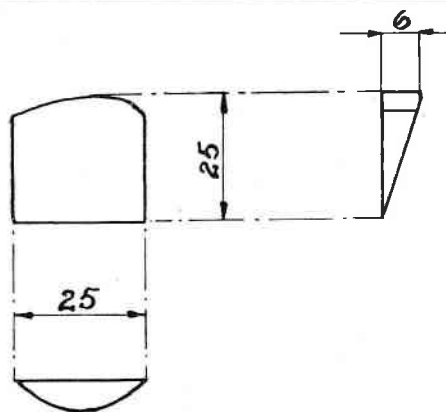

Fig. 10.

ger med linolja. När oljan har torkat in ordentligt påstrykes fernissan i mycket tunna lager. Hellre 3 tunna än 2 tjocka lager.

Och så till slut ett gott råd. Forcera aldrig arbetet med en båga utan väpna dig med tålmod och åter tålmod och skynda långsamt. Good Luck.

Det är inte

Båg

att man träffar

Prick

om som den snabba

Pilen

man sina apparatorder

Skjuter

in till

ELVÄRME-VERKEN

AKTIEBOLAG

Gamlestadsvägen 3 b, GÖTEBORG

Telefon 11 61 44 — 19 86 38

Specialfabrik för elektrovarmeapparater

ALLT för bågskytte!

NYHET!

FIBERGLASLAMIUERAD TRÄBÅGE

Panter: 35—60 lbs rör 28" pil ..... 140:—
Gasell: 25—35 lbs rör 25" pil ..... 125:—

Stålbågar

See Fabriks AB, Sandviken

Seefab Nybörjare, c:a 32 lbs ..... 50:—
Seefab Diana 25—34 lbs ..... 95:—
Seefab Centauer 34—44 lbs/28" ..... 100:—
Seefab Tiger 45—63 lbs/28" ..... 105:—
Accles & Pollock, England

Apollo Merlin 24—36 lbs/26" ..... 115:—
Apollo Kestrel 33—42 lbs/28" ..... 125:—
Apollo Falcon 33—45 lbs/28" ..... 125:—

Clubman (övningsbåge)

Swallow 22—24 lbs/25" ..... 80:—
Swift ..... 85:—
Martin ..... 85:—
Barnbåge, svensk (trä) 30 lbs ..... 30:—

Stålsträngar

7- och 19-trådig, till samtliga svenska bågar 2:50
Engelska original linnesträngar till Falcon, Kestrel o. Merlin ..... pr st. 4:50
Svenska linnesträngar till Centauer, Diana, Falcon, Kestrel o. Merlin pr st. 3:50

Pilar m. m.

Seefab stål, cylindrisk 25"—28" 7.75
Seefab stål, konis 25"—28" ..... 9:—
engelsk lättmetallpil 24"—28" 10:50
Bulls Eye, träpil 28" 3:25
D:o för fältskytte 28" 5:75
spetsar för träpil 0:10
Amerikansk modell ..... pr st. 0:20
Seefab pilspets för stålpile ..... 1:—
Seefab aluminiumnock f. konisk stålpile 1:15
Seefab plastnock för cylindr. stålpile .. 0:50
färgade fjädrar, pr sats 0:30
ofärgade fjädrar, pr sats 0:25
fjädringsapparat ..... 30:—
pilkojer av läder, runt, med rem 12:50
D:o, platt, utan rem 7:50
fingerskydd (tab) 0:50
Unica bågskytteväska med plats för båge, koger, 12 pilar och strängar i locket ..... 42:—
D:o, enklare utförande ..... 28:—
Armskydd av läder med stålplagg, fastsättes med två remmar ..... 5:—
D:o manschettmodell av kraftigt läder, snörhakar av metall, snöras med resårnodd 5:50

Av Svenska Bågskytteförbundet
för fältskytte godkänd
målmaterial

Best.-nr

218 65×65 cm., svart prick 7 cm. diameter. Två ringar. Inre ringen 30 cm. diam. Yttre ringen 60 cm. diam. Användes på 45—70 m. pr st. 0:25
219 65×65 cm. svart prick, 7 cm. diam. Två ringar. Inre ringen 22,5 cm. diam. Yttre ringen 45 cm. diam. Användes på 30—45 m. .... pr st. 0:25
220 65×65 cm. svart prick 7 cm. diam. Två ringar. Inre ringen 15 cm. diam. Yttre ringen 30 cm. diam. Användes på 10—30 m. .... pr st. 0:25
221 20×20 cm., svart prick 2 cm. diam. Två ringar. Inre ringen 7,5 cm. diam. Yttre ringen 15 cm. diam. Användes på 5—10 m. .... pr st. 0:10

Djurfigurer med ringning avpassad för fältskytte.

99 Hare ..... pr st. 0:35
99F Rådjur ..... pr st. 0:55
164 Rapporthund, profil ..... pr st. 0:50
166 Rapporthund, front ..... pr st. 0:19
210 Räv ..... pr st. 0:45
211 And ..... pr st. 0:30
212 Duva ..... pr st. 0:30
213 Morkulla ..... pr st. 0:30
214 Tjäder ..... pr st. 0:55
215 Fasan ..... pr st. 0:30
216 Grävling ..... pr st. 0:50
217 Katt ..... pr st. 0:30

Diverse

halmplatta, 122 cm., fyrkantig 17:25
halmplatta, 85 cm., fyrkantig 11:50
halmplatta, 65 cm., fyrkantig 8:75
papperstavla, 60 cm. (för 25 m.) .. 1:30
papperstavla, 80 cm. (för 35 m.) .. 1:45
papperstavla, 122 cm. (för 50—90 m.) .. 3:—
tavelställ av trä 19:50

INSTRUKTIONSBOK FÖR NYBÖRJARE
av Lars Ekegren och Hans Deutgen 2:50

Bastmans

NYBROGATAN 1
STOCKHOLM
TEL. 60 30 59 - 62 52 36